

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXVII.

ČÍSLO 4

APRÍL 2019

Sviatky

Biblická olympiáda - Rodiny na kalvárii - Deň otvorených dverí
Folklor a sviatky - Veľký Boží príbeh - Radosť namiesto smútku

Popolcová streda, 6. marca 2019

Na sviatky na návštevu

Zvoliť tému sviatkov, keď vrcholí pôstna sezóna, môže pre niekoho zniet' provokačne, pre iných nepochopiteľne a ďalší si prikývnu, že veď Bartolomej už tak trochu víta Veľkú noc. Pôst je však tou najlepšou prípravou na dni veľkých osláv.

Možno aj vy sa práve cez Veľkú noc chystáte stretnúť so vzdialenejšou rodinou a využiť tento čas na to, aby ste spolu tvorili vzťahy, ktoré život už tak trochu oddialil. Tesne pred tým, ako sa vyberiete k svojim známym na návštevu, sa poriadne pripravíte, umyjete, vyžehlíte si šaty, skontrolujete funkčnosť mierne štrajkujúceho auta a snažíte sa udržať nervy v rovnováhe, keď v momente zabuchnutia hlavného vchodu vám vaša najmladšia ratolesť nevinne oznámi, že chce cikať. Až po prekonaní všetkých týchto bežných problémov môžete spokojne vyraziť na návštevu tých, ktorých máte radi.

Vtedy si spomeňte, že ste práve prežili pôstnu prípravu v malom. Veľká noc a sviatky vo všeobecnosti sú dňami, keď ideme na návštevu Boha, keď sa po rutinných dňoch vydáme na oslavu, aby sme aspoň chvíľku boli s Tým, na ktorom nám záleží a tešili sa v jeho prítomnosti.

Ale tak ako nie je vždy jednoduché vydať sa s celou rodinou na návštevu k príbuzným, ktorí bývajú sto kilometrov od Prievidze, tak nie je ani celkom bezproblémové navštíviť a správne osláviť Boží sviatok. Musíme sa vychystať, vystrojiť, umyť sa pokáním, obliecť si lásku, vyžehliť pokrčené svedomie, ustrážiť si nervy, keď nám niečo (možno aj povinná návšteva Boha) zmení naše plány. A napokon, prekonať tú vzdialenosť, ktorá je medzi nami a Bohom.

A to je pôst. Skracovanie vzdialenosti medzi nami a tými, ktorých máme radi. Skracovanie vzdialenosti medzi nami a Bohom. Ako keď sa chystáme cez sviatky na návštevu.

Juraj Kiss, diakon

Abdikácia farára

V čase, keď sa končil liturgický rok, 19. novembra 2018, mi diecézny biskup Mons. Marián Chovanec poslal list s nadpisom „Informácia a rada“. Informoval ma v ňom, že „pri takomto stave sa nedá pomýšľať na druhého kaplána do Prievidze“, a následne že „diakonov nám tiež ubúda“, z čoho som dedukoval, že od 1. júla 2019 bude prievidzská mestská farnosť definitívne obsadená len 2 kňazmi.

Súčasne mi pán biskup poradil: „Ak by si nedokázal spokojne pracovať s jedným kaplánom, môžeš do 31. marca 2019 požiadať o preloženie.“ Po zvážení osobnej i farskej situácie, po porade so skúsenejšími kňazmi a mnohých modlitbách som mu 23. marca 2019 napísal: „Beriem na vedomie Tvoje rozhodnutie a prijímam Tvoju radu.“

Vladimír Slovák, farár

Miništrantský víkend v Badíne

Počas prvého marcového víkendu (od 1. do 3. marca 2019) sa v našom diecéznom kňazskom seminári konal miništrantský víkend pre chlapcov od 7 do 10 rokov. Som rád, že aj naša farnosť sa zapojila do tejto akcie a až päť mladých chlapcov - miništrantov - sa odvážilo ísť na víkend do Badína.

Chlapci počas víkendu prežili veľa zaujímavých a nových skúseností, získali nové zážitky a hlavne vytvárali nové priateľstvá. Spoznali, že miništranti sa vedú dobre zabávať a ak chcú, vedú si pekne spestriť svoj osobný program a nájsť nových priateľov, ktorí takisto slúžia pri oltári. Počas víkendu boli pre miništrantov pripravené rôzne akcie, hry, súťaže, ale aj poznávacie aktivity.

Ďakujem všetkým, ktorí boli zapojení do prípravy tejto peknej akcie. Najmä predstaveným seminára, že dávajú bohoslovcom možnosť venovať sa mladým miništrantom a ukázať im život v seminári. Tiež ďakujem samotným bohoslovcom pod ve-

dením Eduarda Bublince, ktorí organizovali víkend, že si našli voľný čas (viem, že až tak veľa ho nemajú) a venovali sa miništrantom.

Aj takto si bohoslovci zvykajú na pastoračiu, ktorá je o tom, že musíme viesť obetovať seba, svoj čas a niekedy preriediť aktivity, aby sme mohli mať v kostoloch mladých, ktorí nám potom pomáhajú.

Podobný víkend miništranti prežili aj v posledný marcový víkend (29. - 31. marca). Bol organizovaný pre chlapcov od 10 do 15 rokov a z našej farnosti sa ho zúčastnili dvaja miništranti.

Dominik Kučera, kaplán

Vrťanie pod kostolom

Začiatkom marca sa pri Mariánskom kostole smerom ku Skotni robili prieskumné vrty, ktoré mali ukázať, či je možné a vhodné osadiť v týchto miestach vsakovaciu nádrž pre odvedenie dažďovej z vody z kostola. Prieskum ukázal, že miesto je dobre navrhnuté a „stavba“ sa môže realizovať. Bolo to malé a k veľkému A, ktorým rozbiehame konkrétne kroky opravy nášho pútnického miesta.

Vladimír Slovák, farár

Foto: Stanislav Vörös

Biblická olympiáda - dekanátne kolo

V dňoch 20.- 21. marca sa v našom dekanáte konala biblická olympiáda, počas ktorej si žiaci základných a stredných škôl zmerali sily v oblasti znalosti Svätého písma.

V stredu 20. marca súťažili žiaci základných škôl. Z celého dekanátu sa nazbieralo sedem odvážnych družstiev. Mali za úlohu odpovedať na najrôznejšie otázky týkajúce sa vybraných kníh Svätého písma, ktoré si mali naštudovať. V diecéznom kole biblickej olympiády nás v tejto kategórii bude reprezentovať Piaristické gymnázium F. Hanáka.

Vo štvrtok 21. marca sa pre zmenu stretli žiaci stredných škôl. Nazbieralo sa šesť družstiev - päť bolo z nášho, prievidskeho dekanátu, a jedno družstvo docestovalo z dekanátu Partizánske. Súťažiaci to nemali jednoduché, lebo na olympiádu vo štvrtok dozerala aj odborná komisia: Radovan Hasík, kaplán z Handlovej, a Marek Sabol, farár z Veľkej Lehôtky. Do diecézneho kola postúpil opäť tím z Piaristického gymnázia F. Hanáka.

Atmosféra celej biblickej olympiády sa niesla v súťažnom duchu, no zároveň

i v duchu spolupráce a zábavy. Prajem všetkým súťažiacim, aby vedomosti, ktoré získali, vedeli použiť aj v osobnom živote. No hlavne aby nezabudli na dôležitosť spolupráce, lebo tá nás posúva ďalej.

Dominik Kučera, kaplán

Rodiny sa povzbudili na kalvárii v Solke

V sobotu 23. marca 2019 sme sa s rodinami vydali na kalváriu v Nitrianskom Pravne - Solke. Pre deti i dospelých bola pripravená pobožnosť križovej cesty.

Počas pobožnosti deti z obálok postupne rozbaľovali predmety symbolizujúce zastavenia križovej cesty. Napríklad kliniec, šatku či leukoplast. Tieto symboly deti potom prilepili na kríž, ktorý spolu niesli.

Krásne počasie priam lákalo na jarný výlet. Ale nielen vďaka krásnemu počasiu vzniklo na kalvárii spoločenstvo detí a ich rodičov, ktorí sa v pôste vzájomne povzbudili. Bohu vďaka za to, že nám požehnal taký krásny čas.

Alojz Vlčko

Živé vysielanie z veľkonočného trojdnia aj tento rok

Aj tento rok počas veľkonočných sviatkov plánuje farnosť Prievidza-mesto živé vysielania z liturgie veľkonočného trojdnia na internete. Z farského Kostola sv. Bartolomeja to bude vysielanie z liturgie na Zelený štvrtok - zo svätej omše na pamiatku Pánovej večere, z obradov Veľkého piatka - zo slávania utrpenia a smrti Pána, aj z veľkonočnej vigílie na Bielu sobotu. Odkazy a informácie o vysielaní nájdete na farskej stránke na sociálnej sieti Facebook. Vyhľadať treba názov „Farnosť Prievidza-mesto“.

Alojz Vlčko

Otvorili sme dvere dokorán

Prvého marca naša piaristická škola otvorila dvere dokorán nádejným budúcim členom veľkej piaristickej rodiny. Študenti z rôznych kútov okresu mali možnosť nazrieť do tried, pričom každá z nich odpovedala na iné otázky, ponúkala iné pochút'ky či ohromila inými pokusmi.

„Studená chémia“ bola prvým a návštevníkmi veľmi obľúbeným bodom programu. Ako by aj nie, keď im na ňom skúsení chemici pripravili špeciálnu zmrzlinu.

Pre maškrtné typy bolo pripravené aj stánovište „Palacinka na jazyku“. Rozvoniavali tu nielen palacinky, ale i anglický čaj a káva. Ľubozvučnosť francúzskeho, anglického, nemeckého i ruského jazyka a zladené čašníčky len dotvorili atmosféru kaviarne.

Nadšenci vied mohli nakuknúť do sveta fyziky, ktorý sa venoval jej spojitosti s hudbou. Záujemcovia o biológiu či geografiu sa zas zaoberali zemetraseniami, dokazovaním CO₂ a citlivosťou tela.

Žiaci u nás získali i základy finančnej gra-

motnosti. Mohli si tiež zašportovať v telocvični, kde ich výkony sprevádzala hudba DJ Grešiho. Dozvedeli sa čosi viac o piaristickom kostole a jeho krypte. Informácie o študentskej rade, ale aj o redakčnej rade a škole celkovo, im poskytli študenti v priestoroch školského klubu.

Mnohí z návštevníkov prejavili záujem o štúdium u nás a viacerí potvrdili, že nad inou možnosťou ani neuvažujú. Je teda veľká pravdepodobnosť, že po úspešnom Dni otvorených dverí sa od septembra na chodbách začneme stretávať s mnohými z nich.

Zuzana Cagáňová

Ocenenie v rámci Dňa učiteľov

Vo štvrtok 28. marca odovzdala primátorka mesta Prievidza Katarína Macháčková *Plaketu Jána Amosa Komenského za vynikajúce výsledky v školstve a prínos v oblasti vzdelávania* viac ako 20 učiteľom či pedagogickým zamestnancom pôsobiacim v našom meste. Bola medzi nimi i vychovávateľka z Piaristickej spojenej školy F. Hanáka Alžbeta Chovancová.

„Pani Chovancová patrí medzi mimoriadne obetavých pedagógov. Vyznačuje sa veľkou láskavosťou a pochopením pre

deti,“ píše sa na stránke mesta. Podľa slov tých, ktorí ju poznajú, oceňujú tieto jej vlastnosti nielen deti, ale aj ich rodičia.

„Je tvorivá, vymýšľa pre deti rôzne nové zaujímavé aktivity, napríklad návštevu rodinnej farmy, prázdninový pobyt v školskom klube detí, švihadlové šialenstvo. Dlhé roky zodpovedne vedie Kroniku Piaristickej spojenej školy.“

Alžbeta Chovancová oslávi tento rok svoje životné jubileum - 60 rokov. Práca v školstve - a osobitne v piaristickej škole - je isto významnou stopou, ktorú za sebou počas týchto rokov života zanechala.

-ph-

Foto: www.prievidza.sk

Mladí i členovia fraternity sa duchovne obnovovali

V prvý marcový víkend (1. - 3. marca 2019) sa v Prievidzi uskutočnila duchovná obnova mladých zo Spoločenstva Piar a tretieho rádu piaristov - Piaristickej fraternity. Viac ako 150 účastníkov hľadalo cestu *Z povrchu do hĺbky*, čo bol aj názov víkendovej obnovy.

„*Z povrchu do hĺbky* je obnova, pri ktorej budeme uvažovať, prečo sa nám v živote deje to, čo sa nám deje, vo vzťahoch s ľuďmi, s ktorými sa stretávame, a v udalostiach, ktoré prežívame,“ povedal páter Juraj Ďurnek SchP, vedúci Spoločenstva Piar a provinciál Rehole piaristov na Slovensku. „Odpoveď nájdeme v našom vnútri, v našom vnútornom svete, ktorý pozostáva z toho, čo cítime, čo si ceníme, čo uctie- vame, čo milujeme, čoho sa bojíme, v čo

veríme a po čom túžime. To by nám malo pomôcť prehliadnúť sa a dozrieť ako duchovne, tak aj emocionálne,“ doplnil páter Juraj.

Účastníkov obnovy čakali prednášky, chvíly a čas v spoločenstve. Samozrejmosťou bola svätá omša a možnosť prístupit' ku sviatosti zmierenia. Účastníci tiež mohli zložiť sľuby na jeden rok a stať sa členmi Piaristickej fraternity. Tá sa tak rozšírila o ďalších štyroch ľudí z Prievidze a Nitry. Zvyšných viac ako šesťdesiat členov fraternity si svoje ročné zasvätenie - sľuby - obnovilo.

Spoločenstvo Piar tvorí v súčasnosti viac ako stopäťdesiat ľudí. Okrem Prievidze pôsobia jeho členovia aj v Martine, Nitre, Bratislave a v Brne.

Piaristická fraternita je tretím rádom Rehole piaristov a v súčasnosti napomáha charizme jej zakladateľa - sv. Jozefa Kalazanského - starať sa o deti a o mládež.

Text: Peter Štancel

Foto: Lucia Humajová

Piaristi majú študentský blog

Redakcia „CoolSchool“ fungovala pred rokmi na našej škole a dlhodobo vydávala časopis, ktorý pravidelne vychádzal. Po dlhšej pauze sa pred dvoma rokmi podarilo časopis a zároveň redakciu obnoviť, čo prinieslo množstvo nových nádejných redaktorov, nových nápadov, nových článkov v pôvodných rubrikách.

Časopis sa však medzi študentmi veľmi neuchytil a jeho vydávanie bolo občas veľmi náročné a s drobným oneskorením. Preto sme sa v redakcii zhodli, že si založíme blog a taktiež facebookovú stránku s totožným názvom - CoolSchool.

Články vychádzajú pravidelne - raz za týždeň na stránke www.cschool.sk. Väčšina

z nich sa týka zaujímavých koníčkov našich študentov alebo učiteľov, no na svoje si prídu aj ľudia „zvonku“, napríklad milovníci kávy, filmov, kníh, environmentalistiky, atď'. Neustále sa snažíme články obmieňať a dodávať blogu nový nádech - z každého rožku trošku.

Momentálne redakciu tvorí 12 redaktorov na čele s pani učiteľkou PhDr. Monikou Kováčikovou, ktorá má na starosti jazykovú korektúru.

Veľmi nás poteší, ak náš blog navštívite, budete nás zdieľať na sociálnych sieťach alebo zanecháte e-mail v podobe spätnej väzby.

Redakcia CoolSchool

Novinky z Piaristickej spojenej školy F. Hanáka

Zavítalo k nám Divadlo z domčeka

Koncom februára sa študenti 4.G triedy a oktávy gymnázia zúčastnili bábkového predstavenia *O gašparkovi a princeznej* spolu s našimi najmenšími rovesníkmi v priestoroch materskej škôlky. Po predstavení sa deti a študenti presunuli do školského klubu, kde im herec, režisér a riaditeľ divadla pán Viktor Szabo pripravil prednášku na tému *História bábkového divadla na Slovensku*. Oboznámil študentov aj s jeho divadelným pôsobením a umeleckou prácou a výrobou bábok a marionet. Študenti si mohli sami vyskúšať ovládanie jednotlivých bábok, čo ich veľmi zaujalo. Samotná prednáška sa žiakom veľmi páčila.

Naše francúzštinárky úspešné na kraji

Dňa 18. 3. 2019 sa v Trenčíne konalo krajské kolo Olympiády vo francúzskom jazyku. Karolína Kulichová, Zuzana Cagáňová a Veronika Furjelová zvíťazili vo svojich kategóriách a Lucia Hatalová bola úspešná riešiteľka. Potvrdilo sa, že v Trenčianskom kraji patríme medzi elitu francúzštinárov, keďže už 6. rok po sebe máme vždy zástupcu na celoslovenskom kole. Dievčatám srdečne gratulujeme a ďakujeme im za úspešnú reprezentáciu školy. Merci.

V dejepisnej olympiáde sme dlhodobo výborní

Vynikajúce výsledky v meraní si poznatkov z dejepisu sú v našej škole už tiež tradíciou. Dňa 21. marca 2019 sa traja naši žiaci zúčastnili na krajskom kole Dejepisnej olympiády v Trenčíne. Gymnázium reprezentoval Adam Borák z tercie (v kategórii D - 8. ročník). Základnú školu reprezentovali dvaja chlapci z IX. A triedy: Andrej Mazánik a Jakub Struhačka (v kategórii C - 9. ročník). V oboch kategóriách sa stretla silná konkurencia - 18 najlepších z okresov Trenčianskeho kraja. Všetci traja chlapci dosiahli vďaka zodpovednej príprave a perfektným vedomostiam vynikajúce výsledky. A. Borákovi sa podarilo získať 1. miesto, J. Struhačkovi 2. miesto a Andrej Mazánik sa umiestnil na krásnom 5. mieste. Všetkým trom olympionikom srdečne blahoželáme a ďakujeme za mimoriadne úspešnú reprezentáciu školy. Adamovi prajeme veľa úspechov v celoslovenskom kole.

Miroslava Jedináková vybojovala bronz na ME do 22 rokov v boxe

Naša žiačka Miroslava Jedináková zo IV. FSOŠ - odbor grafik - v sobotu 16. marca 2019 vybojovala 3. miesto na majstrovstvách Európy do 22 rokov v boxe v ruskom Vladikavkaze vo váhovej kategórii do 64 kg. Na šampionáte štartovalo 185 mužov a 88 žien z 38 krajín, Mirka bola najmladšou účastníčkou vo svojej kategórii. Dosiahla najlepší výsledok z našich nominovaných reprezentantov. Srdečne gratulujeme!

Pripravila: Elena Blašková

Foto: archív školy

Zápisy do piaristických škôl

Dňa 9. 4. - 10. 4. 2019 sa bude konať zápis do 1. ročníka základnej školy. Do materskej školy sa uskutoční v termíne od 13. do 17. 5. 2019 v čase od 12:30 do 15:30 hod.

Tešíme sa na Vás ☺.

APRÍL 2019

9. - 10.4.

MÁJ 2019

13. - 17.5.

Folklór a kresťanské sviatky

Sviatky a folklór patrili na Slovensku odjakživa nerozlučne k sebe. Dokonca až tak, že sa občas používa na pomenovanie vlašných kresťanov slovné spojenie „žit' kresťanstvo ako folklór“. Čo to znamená? Deje sa tak vtedy, keď človek prikladá väčší význam vonkajšiemu prežívaniu sviatkov prostredníctvom rôznych znakov a symbolov (úkony veriacich, kňaza, výzdoba, jedlá, hudba, spev, oblečenie), ale vnútorná podstata ich slávania zostane pre neho nedotknutá. Ako vníma spojitosť kresťanských sviatkov a folklóru človek, ktorý si slovenský folklór zamiloval a snaží sa o jeho propagáciu i pozdvihnutie? Dnes na slovíčko s Marianom Šujanom z Poluvsia (45).

▪ **Marian, čo vlastne znamená slovo folklórny? Ako vzniklo a čo všetko zahŕňa?**

Pod pojmom folklór rozumieme kultúrne javy realizované formami ústnej, tanečnej, dramatickej a hudobno-spevnej komunikácie. Folklórne prejavy odrážajú sociálne i kultúrne vzťahy daného prostredia aj jeho etické a estetické normy. Vo všeobecnosti je folklór slovesný, hudobný a tanečný. Vedeckým skúmaním folklóru sa na Slovensku zaoberá slovesná folkloristika a etnomuzikológia. Ved' nie nadarmo sa hovorí, že čo dedina, to iný kraj, nárečie, piesne, zvyky, tance... Takže obrovské bohatstvo a studnica múdrosti našich predkov.

▪ **Kedy a ako si sa dostal ty osobne k folklóru, k ľudovej hudbe a tancu?**

Môj prvý dotyk s folklórom si pamätám úplne presne, bolo to na piatom výročí folklórnej skupiny Lubená v roku 1989. Obe moje staršie sestry v nej účinkovali, a keďže som mal už 16 rokov, dostal som návrh, či by som nechcel spievať v mužskej speváckej skupine. Začal som spievať, tancovať a o rok na to aj hrať. A takto som zostal aktívnym folkloristom až do roku 2009. V priebehu tých rôčkov sa zo mňa stal zanietený spevák ľudových piesní, kontrabasista v ľudovej hudbe a na niekoľko rokov aj umelecký vedúci

folklórnej skupiny. Podarilo sa nám natočiť dva CD nosiče s piesňami z hornej Nitry, zrealizovať veľa pekných vystúpení a scénických blokov. Po skončení aktívnej činnosti vo folklórnej skupine bola vôľa zachovať si môj koníček, a tak som súčasťou Poluvskej muziky, v ktorej pôsobím doteraz.

▪ **S ľudovou hudbou si teda spojený už niekoľko desaťročí. Ktorí umelci ťa v tomto smere ovplyvnili a formovali najviac?**

Myslím si, že hlavný podiel na tom, že som sa 20 rokov venoval folklóru v Poluvsí, mal dlhoročný vedúci a zakladateľ folklórnej skupiny Lubená Jožko Strečanský. On bol folkloristom naozaj telom aj dušou, zbieral ľudové piesne a zvykoslovie v Poluvsí a okolí, ktoré potom dokázal neuveriteľným spôsobom spracovať a aj interpretovať. Bol pre mňa vzorom a kamarátom zároveň. V tom čase som veľa počúval folklórne nahrávky z celého Slovenska a najviac ma oslovili hudobné spracovania piesní od Štefana Molotu. Z ľudových hudieb ma oslovil Železiar a muzika Jozefa Kroku Česlaka zo Zámutova.

▪ **Folklór je tvoj koníček. Čo ťa na ňom bavi? Prečo cítiš potrebu venovať sa mu, príp. získavať preň nových ľudí? Doteraz mám veľkú radosť, keď sa spo-**

ja mladí i starší, oblečú si krásne kroje, pekne zaspievajú a zatancujú... Je to jednota a krása zároveň, ktorá pohladí srdce a je odleskom Božej krásy, ktorú vložil do človeka. Keď som pôsobil ako vedúci, videl som, že je dôležité osloviť mladých, a tak som ich hľadal a priviedol do folklórnej skupiny snád' pätnásť a mnohí z nich tam zostali doteraz. Folklór je pre mňa radostný spôsob, ako môžem využiť dary, ktoré do mňa vložil Boh. Som šťastný, keď vidím ľudí, ktorí sú usmíati a tešia sa, keď si zaspievajú a zatancujú. Folklórna hudba je dnes vyhľadávaná a žiadaná. Pre jedných je relaxom, iných sprevádza pri dôležitých udalostiach života - na svadbách, krstínach, oslavách... Jednoducho patrí do nášho bytia a má v ňom nezastupiteľné miesto.

▪ Na Slovensku mali vždy ľudové piesne a zvyky silné prepojenie s kresťanskými sviatkami. Je podľa teba táto spojitosť trvalá alebo sa spomenutá väzba nejako výrazne oslabilá?

Kresťanské sviatky sú pre mňa v prvom rade duchovným časom, keď si v priebehu roka sprítomňujeme dôležité udalosti zo života nášho Pána, ktoré môže stále svojim osobitým spôsobom doplniť folklór, napr. vianočnými koledami a vinšami. V niektorých dedinách je zaužívané, keď tieto slávenia doplní prítomný ľud v kroji, prípadne svojim spevom. Myslím si, že na Slovensku je toto spojenie folklóru a duchovna čím ďalej, tým viac ojedinelé. V minulosti bolo prirodzené ľudom prísť do chrámu a spievať koledy, ale dnes ak folklór kresťanských sviatkov prezentujú neveriaci, tak je veľmi cítiť nesúlad toho, čo žijú, s tým, čo vo svojich vystúpeniach ponúkajú.

▪ Možno je to aj tým, že pohanský spôsob života je dnes oveľa bežnejší ako kresťanský. Vnímaš napr. prepojenie slovenských ľudových zvykov, piesní, tancov s prvkami pohanských sviatkov, resp. obradov?

Vo folklórnych prejavoch sa často používajú prvky čarovania, mágie a povier, ktoré vychádzajú zo slovanských pohanských obradov a myslím si, že ich verejné prezentovanie, aj keď sa môže zdať len „akože“ alebo je vnímané ako „zábava“, pôsobí na životy tých, ktorí tieto veci prezentujú. Už nie je žiadnym tajomstvom, že povery sú pôsobením nepriateľa našej spásy a ničia celé rodiny. Ako kresťan, ktorý úprimne hľadám každý deň svoju cestu za Pánom, som sa týchto praktík zriekol, a chcem i robím za to pokánie.

▪ Vo folklóre sa scénicky prezentujú aj rodinné zvykoslovie, ktoré kedysi sprevádzali kresťanské obrady spojené s prijímaním sviatostí, resp. s počiatkom a koncom života človeka. Poznajú dnes ľudia ešte tzv. obradové ľudové piesne a zvyky, ktoré sa spievali sa na krstínach, svadbách, pohreboch?

Z mojej skúsenosti viem, že ľudia už tieto piesne bežne nespievajú ani ich nepoznajú, a preto si napr. na svadby pozývajú folklórne skupiny, ktoré im z týchto obradových piesní spravia časť začepčenia nevesty ako symbolu čistoty vstupu do manželského spoluzitia mladomanželov, čo ale v dnešnom ponímaní predmanželského života snúbencov mnohokrát mne osobne pripadá skôr ako trápne divadlo. U nás na hornej Nitre sa ľudové obradové piesne viac-menej nepoužívajú, no napríklad na východnom Slovensku, konkrétne na Spiši, odkiaľ je moja manželka, je to ešte stále živé a na krstínach sa spievajú typické piesne a aj svadby majú omnoho folklórnejší charakter.

▪ Pri týchto slovách mi okamžite zide na um Darinka Laščiaková a jej pieseň „Zbohom ostávajúce mamičkine prahy“. Speváčka s neopakovateľným hlasom zanechala nezmazateľnú stopu v slovenskom folklóre. Koho považuješ ty za jej „nasledovníka“ v rámci folklórneho priestoru, v ktorom pôsobíš?

Dobrych folklórnych speváčok je dost' aj v dnešnej dobe, hoci nie sú až také známe ako Darinka Laščiaková, Mária Mačošková alebo Anka Hulejová. U nás v regióne vnímam ako veľmi dobrých spevákov Mirku Rosákovú, Dominiku Kulaviakovú aj Tomáša Šujana, no najviac sa mi páči spev ľudových piesní v podaní Lenky Vaňovej, ktorá robí aj hlasovú pedagogičku vo folklórnom súbore Malý Vtáčnik a vychováva budúcich spevákov ľudových piesní.

▪ **Máš nejakú svoju obľúbenú ľudovú pieseň?**

Za mladi som priam hltal všetko, čo malo folklórny názov, kupoval som kazety, CD a počúval, počúval do omrzenia. Teraz ak si mám vybrať, tak mám najradšej autentickú, čo najpôvodnejšiu formu ľudovej piesne v podaní folklórnych skupín, jednotlivcov, ale aj muzík. Najradšej si zaspievam pesničky z Poluvsia, ktoré nie sú všeobecne známe, ale sú už zaznamenané, napr. Vo dvore hnoj, Orau by som alebo Kamaráti vy. Z tých ostatných rád spievam horehronské, gemerské a najmä rusínske piesne Oj, išla ja horihrunom alebo Nebudu tu pidudalej.

▪ **Teda ťa zaujali pracovné a mládežnécké piesne, no popri práci je pre každého kresťana potrebné aj odpočívať, t.j. „deň sviatočný svätit“.** Aký je tvoj najobľúbenejší kresťanský sviatok?

K mojim najobľúbenejším sviatkom patrí Veľká noc. Je vrcholom liturgického roka. Cez Ježišov kríž, smrť a pochovanie sa kráča k zmŕtvychvstaniu a radosť z tohto Božieho diela je najsilnejším momentom mojej viery. Bez viery v toto definitívne víťazstvo nedokážeme vidieť náš život v perspektíve večnosti. Ďalším pre mňa veľmi silným sviatkom je slávnosť Božieho milosrdenstva vo veľkonočnej oktáve, keď sa môžeme bez váhania vrhnúť do Božej náruče a zakúsiť Otcovu bezpodmienečnú lásku, ktorá nás miluje a neustále čaká, kedy jej naplno otvoríme naše srdce.

▪ **Veľká Noc sa nezadržateľne blíži. Čo by si napokon odporučil našim čitateľom, aby ľudia okolo nich nikdy nemali dôvod označiť prežívanie kresťanskej viery za „folklórny prejav“ v zmysle jej zamerania na „vonkajškovosť“?**

Ešte stále sme vo veľmi požehnanom čase pôstu, v čase, keď sme pozvaní robiť pokánie z našich životných omylov a chýb. Keď prežijeme pôst v hlbokej ľútosti nad nimi a zmeníme naše vnútorné postoje, radosť Veľkej noci bude pre nás autentická a ozajstná. Vtedy nebude dôvod označiť prežívanie sviatkov za „folklórne“, ale uvedomíme si našu „závislosť“ na Bohu a nebudeme do kostola chodiť preto, že sa to patrí, ale preto, že úprimne túžime po ešte väčšom požehnaní a milostiach, ktoré v spoločnom slávení sviatkov uprostred Cirkvi môžeme získať pre seba, naše rodiny aj celú spoločnosť.

Ďakujem za rozhovor!

Elena Blašková

Foto: archív Mariana Šujana

Sviatky ako kapitoly Veľkého Božieho príbehu

Kostol a voľno. Možno nejaké domáce napätie alebo, naopak, výlet. Na niektoré sviatky čakáme mesiace, iné nás zaskočia vo farských oznamoch ako letný sneh. Niet sa čo čudovať. Nie je ich práve málo. Niektorým ľuďom možno trochu uniká, prečo ich máme. Nuž, sú to zastávky v živote. Zastávky, ktoré rozprávajú veľký príbeh.

V minulosti boli sviatky veľmi milované
Ľudia v minulosti boli iní ako my dnes. A je takmer jedno, či to bolo pred dvesto alebo pred dvetisíc rokmi. Život mali iný - práca, práca, rodina a práca... dane. Sem tam vojna. Bol veľmi ťažký, ale jednoduchý. sotva pochopíme, ako mohli žiť bez neustálych vzruchov, reklám, programov a zmien multimediálnej a multikultúrnej doby. Jar, leto, jeseň, zima. A to bolo celé. Niektorí z nich videli veľké mesto párkrát za život, ktorý inak prežili celý len vo svojej rodnej dedinke. A zrazu to prišlo!

Oslava, tanec, hody, spevy, chlapci a dievčatá, dôvod vypiť si a radosť sa zo života. Uprostred ich inak obyčajných životov, plných chorôb, vysokej úmrtnosti a hroziacich vojen boli pre nich sviatky niečím, čo prežívala celá dedina, na čo sa dôkladne pripravovali a čo prežívali tak naplno, ako keby to malo byť naposledy!

Pokresťančenie pohanských sviatkov

Kresťanstvo nemení kultúru, iba myslenie ľudí. Výzva: „Robte pokánie!“ znamená v skutočnosti: „Zmeňte zmýšľanie!“ A tak sa z víťania slnka na konci roka stali Vianoce - víťanie narodeného Svetla - Ježiša. Ľuďom sa ponechali oslavy, iba sa zmenil ich dôvod a zmysel. A tak, celkom nenásilne, prišlo kresťanstvo so svojimi hodnotami a svojou dobrou správou o spásu medzi pohanský ľud, ktorý sa takto nenápadne vzdelával o najdôležitejších udalostiach Ježišovho života. Zvestovanie, Narodenie, Premenenie, Umučenie a Zmŕtvychvstanie, Zoslanie Ducha Svätého. To všetko sa inak negramotný ľud naučil cez to najpríjemnejšie, čo vo svojom živote zažíval - cez sviatky, oslavy, odpočinok od práce, špeciálne

jedlá a podobne. Musíme uznať, že či už to Cirkev robila úmyselne alebo spontánne, tento druh učenia bol geniálny. Pohanské sviatky sa premenili na kapitoly Evanjelia.

Spohanštenie kresťanských sviatkov

Osvietenstvo, dravý kapitalizmus, svetové vojny, komunizmus, sexuálna revolúcia, multikultúrny nápor, sloboda názorov. Dalo by sa povedať, že Európa sa doslova ocitla v chaose rýchlych zmien, nových vecí, pokusov a omylov a niet sa čo čudovať, že Cirkev nevedela rýchlo dobre reagovať, a tak vo veľa veciach tápala. Kresťanstvo, ktoré storočia tvorilo takmer jediný a dominantný svetonázor, sa odrazu ocitlo na neprehľadnom zozname rôznych názorov a kultúr, z ktorých si možno slobodne vybrať. Ľudia mali viac voľna, menej problémov, veľa možností, ale málo rozlišovacích schopností. Zablúdili. Vianoce začali byť o strese, Veľká noc len o šibačke, a tak ďalej. Sviatky, ktoré boli kedysi najvýznamnejšími dňami v roku, sa pomaly prepadávajú do konkurenčného boja o náš záujem s kopou iných... vecí.

Jemnocit

Rád by som ponúkol nejaké riešenie, ale zdá sa, že neexistuje nijaké jednoduché. Žijeme v šume. Píšem to často. V neuvieriteľnom šume, ktorý neprestáva, stále dolieha a otravne dobiedza, tlačí, vnucuje sa, podlízavo sa predáva a aj keď mu odoláme na 90 %, je to málo a ten zvyšok, ktorému sa neubránime, v nás rozhlodá náš vnútorný pokoj ako kyselinu.

V žiadnom prípade netvrdím, že to, čo nám svet ponúka, je zlé. Toho dobrého je

tu viac než dost'. Ale podobne ako keď la-
díme rádiostanicu, musíme sa naladiť na
kresťanstvo. A v dobe šumu to treba robiť
veľmi dôsledne, citlivo a jemne, aby sme
poctivo odfiltrovali všetky zbytočnosti.
A tak sa nám ako slnečné lúče spoza hmly
ukáže znovu jasné svetlo vecí, ktoré sú
pre nás kresťanov podstatné. A sviatky,
ktoré sú vlastne kapitolami Veľkého Bo-
žieho príbehu o Ježišovi, nám pomáhajú
udržať samých seba v tomto Príbehu
o Božom kráľovstve, ktorého sme neod-
deliteľnou súčasťou.

Zvestovanie, narodenie, život, umučenie
a zmŕtvychvstanie Ježiša, zoslanie Ducha
... To sú každoročné méty, milníky, zastáv-
ky, ktoré sme postavili na tom, čo majú
všetci radi - na sviatkoch, na dňoch rados-
ti, pokoja a osláv. Pretože Boh si zaslúži to
najlepšie, čo máme. Len sa znovu musíme
naladiť na to dôležité. S jemnocitom.

Misionármi vo vlastnom meste

Ťažko vyčítať ľuďom ich nezaujím, ne-
všímavosť a nepochopenie. Už od malič-
ka sú učení, že kresťanstvo je len tem-
ná stredoveká minulosť. Zmena je skôr
na nás, ktorí si hovoríme verní, aby sme
svetu znova predstavili tú prítiažlivú
a neodolateľnú krásu kresťanstva, a tak
vrátili všetkým sviatkom pravú hĺbku. Ne-
mýľme sa, že by nám niekto kradol naše
sviatky. Tie tu boli stále. Len ich význam
a zmysel sa mení podľa toho, ako sa mení
viera ľudí.

Európa je dnes prevažne pohanská. A my
sa máme stať misionármi vo vlastnom
meste (a niekedy aj vo vlastnej obývač-
ke) a vážiť si a milovať pohanov tak veľ-
mi, až im to nedá pokoj.

Text: Juraj Kiss, diakon

Foto: Silvia Kobelová

Čím je pre vás nedeľa výnimočná?

- **Majo:** „Že nemusím ísť do školy a niekedy idem do kostola.“
- **Dávid:** „Idem do kostola a športujem.“
- **Jana:** „Som v robote ako každý deň.“
- **Matka:** „Je to pre nás odpočinok, venujeme sa viac modlitbe.“
- **Darinka:** „Snažím sa Pána Ježiša chváliť a ďakovať mu za všetko. Navštevujem chorých, idem na svätú omšu, na cintorín, čítam si... Mám nedeľu rada.“
- **Editka:** „Aj v deň Pána sa starám o rodinku, ideme na sv. omšu, porozprávam malým dcérkam o Ježiškovi, zaspievame si, máme čas na seba.“
- **Ján:** „Márna by bola nedeľa, keby Pán Ježiš nebol vstal z mŕtvych. Tento život je len príprava na hodnotný, neviditeľný život u Boha. Dal nám slobodnú vôľu, máme šesť dní pracovať a siedmy odpočívať. Zhromažďujeme sa, modlíme a tešíme sa na to, že existuje neviditeľný, večný život s Pánom.“
- **Jana:** „Tým, že môžem byť viac s Bohom, byť s ním osamote, konať milosrdné skutky.“
- **Ľudmila:** „Po hektickom týždni v práci sa snažím stíšiť prostredníctvom modlitby, a tak viac vnímať Pána. Snažím sa vyhýbať stresom, cítim pokoj pri sv. omši, navštevujú nás deti, je to pre nás sviatok, zdieľame sa, pomodlíme sa. V iné nedele zas navštívime chorú matku a pomôžeme jej.“
- **Vierka:** „Ďakujem Pánovi, že som sa ráno zobudila, že ešte vládzem a môžem navštíviť chorých v penzióne.“
- **Lenka:** „Že si oddýchnem a trávim v kostole chvíle s Pánom.“
- **Anka:** „Stretávam sa s ľuďmi, ktorí sú mi blízki, aj v kostole. Je to deň oddychu a všetci sme spolu.“
- **Štefan:** „Ideme sa pokloniť Pánovi pri sv. omši.“
- **Peter:** „Nedeľa, piatok, sviatok, je to pre mňa normálny deň. Žena tiež pracuje aj v nedeľu, celé roky som robil na zmeny, keď máme voľno, máme ho pre seba.“
- **Pavla:** „Obetujem ju Pánu Bohu. Všetko mu zasväcujem, žijem sama, stretávam ľudí pri sv. omši i vonku, modlím sa križovú cestu, konečne sa chystám čítať Sv. písmo.“
- **Alžbetka:** „Nedeľa je pre mňa všetkým. Premieňa ma do každého dňa, je to sv. omša a to je zmysel môjho života. Svätím a trpím.“
- **Magda:** „Najdôležitejší deň, keď vstal Pán Ježiš z mŕtvych. Musíme mu lásku opätovať a čerpať z nej po celý týždeň. Snažím sa o to.“
- **Irena:** „Sledujem sv. omše v Televízii LUX, počúvam ich v Rádiu Lumen i chodím na ne naživo. Počúvam homílie všetkých kňazov, modlím sa večeradlo k Panne Márii, stretávam sa s bratmi a sestrami.“
- **Elizabeth:** „Odkedy som sa stala veriacou, pravidelne prijímam Pána Ježiša pri sv. omši. Viem, že ma Božské Srdce Ježišovo miluje a chráni. Viem, komu som zverila svoje štyri deti a manžela.“
- **Marika:** „Nedeľa je pre mňa výnimočná svätou omšou. V tichu sa stretám s Pánom, cez kňaza prijímam Najsvätejšiu Eucharistiu, čo je pre mňa najväčšou posilou, svoju lásku venujem svojim blízkym aj tým, čo ma nemajú radi. Ale stále som len začiatočník, musím sa stále učiť...“
- **Aneta:** „Práve v tichu nedele sa snažím celá odovzdať Pánu Bohu pri sv. omši. Keď sa ma Pán Ježiš v srdci pýta, či ho milujem, poviem áno, ale ešte mi k tomu veľa chýba. Prosím o silu Ducha Svätého, aby ma zmenil. Ďakujem za kňazov i rehoľné sestry, ktoré nás vedú. Som vďačná Bohu za manžela i svoje deti, za ich rodiny, priateľov, že mi ich požehnal.“

Za odpovede ďakuje Anna Gálová

Rozpis liturgických slávení počas Veľkej noci 2019 v Prievidzi

Kostol	Farský Kostol sv. Bartolomeja (Prievidza - mesto)	Kostol Nanebovzatia Panny Márie (mariánsky na cintor.)	Kostol Najsvätejšej Trojice (kláštor piaristov)	Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux (Zapotôčky)
Zelený štvrtok 18.4.	18:00 Svätá omša Pánovej večere Tichá adorácia do 22:00	22:00 Krížová cesta	18:30 Svätá omša Pánovej večere	18:00 Svätá omša Pánovej večere Poklona do 20:30
Veľký piatok 19.4.	8:00 Liturgia hodín (ranné chvály a posvätné čítanie) 8:45 Krížová cesta 15:00 Obrady utrpenia a smrti Pána Po obradoch poklona pri Božom hrobe (celonočná adorácia)	17:00 Gréckokatolícke obrady Veľkého piatku (veľká večiereň s uložením pláštenice do hrobu)	18:30 Obrady utrpenia a smrti Pána	10:00 Krížová cesta 15:00 Obrady utrpenia a smrti Pána Poklona krížu do 20:30
Biela sobota 20.4.	8:00 Liturgia hodín (ranné chvály a posvätné čítanie) Celodenná poklona pri Božom hrobe do 17:00 (ukončená večerami) 20:00 Veľkonočná vigília	17:00 Gréckokatolícke obrady (veľká večiereň s liturgiou sv. Bazila Veľkého)	7:30 Ranné chvály 19:30 Veľkonočná vigília	7:30 Ranné chvály Celodenná poklona do 18:30 19:00 večery a následne slávnostná Veľkonočná vigília
Veľkonočná nedeľa 21.4.	Sväté omše: 7:30 (s požehnaním jedál) 9:00 (s požehnaním jedál) 10:30 18:00	5:45 Gréckokatolícke obrady (utie-reň vzkriesenia) 7:00 Gréckokatolícka sv. liturgia , požehnanie jedál a myrovanie 9:00 Svätá omša	Sväté omše 6:45 (s požehnaním jedál) 9:30 (s požehnaním jedál) 11:00	Sväté omše: 8:00 (s požehnaním jedál) 10:00 (s požehnaním jedál) 18:30 večery 19:00
Veľkonočný pondelok 22.4.	Sväté omše: 7:30 9:00 10:30 18:00	Svätá omša 9:00 10:30 Gréckokatolícka sv. liturgia	Sväté omše: 6:45 9:30 11:00	Sväté omše: 8:00 18:00

Spovedanie pred Veľkou nocou:

Kvetná nedeľa 14.4.: všetky prievidzské kostoly okrem Mariánskeho od 14:00 do 18:00 (prestávka 16:00 - 16:15)

Veľký týždeň: pondelok - streda (15. - 17.4.) od 10:00 do 17:00 v Kostole sv. Bartolomeja (farský kostol)

Dvanásťročný Ježiš putoval na sviatky do Jeruzalema... desiatky kilometrov

Jeho rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Keď mal dvanásť rokov, tiež išli, ako bývalo na sviatky zvykom. A keď sa dni slávností skončili a oni sa vracali domov, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme, čo jeho rodičia nezbadali. Nazdávali sa, že je v sprievode. Prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. No nenašli. Vrátili sa teda do Jeruzalema a tam ho hľadali. Po troch dňoch ho našli v chráme. Sedel medzi učiteľmi, počúval ich a kládol im otázky... (LK 2, 41-46)

Dnes sa medzi kresťanskými mužmi častejšie hovorí o „kresťanskej iniciácii chlapcov“. Ide o akýsi akt prijatia chlapca medzi mužov, t.j. premeny dieťaťa na dospelieho chlapca. Hľadajú sa rôzne spôsoby, ako toto možno uskutočniť medzi veriacimi chlapcami približne v období puberty, aby sa nestalo, že sa neskôr -dsaťročný správa ako -násťročný. Rôzne združenia organizujú duchovné obnovy a tábory pre chlapcov v danom veku, keď sa dieťa mení v prostredí dospelých mužov na niekoho „väčšieho“. Pri rozjímaní nad slovami evanjelia mi však napadlo, čo keby sa takáto iniciácia odohrala na púti? Na skutočnej pešej púti, kde sa treba aj poriadne zapotiť a ponamáhať?

Pre novšiu generáciu kresťanov je dnes púť možno už „duchovný prežitok“. No evanjelium nám v tejto veci poskytuje celkom konkrétny príklad. V ňom čítame, že Pán Ježiš sa zmenil z dieťaťa na dospelieho na ceste do Jeruzalema, keď „putoval na sviatky“ spolu s oboma rodičmi do chrámu. Rodina putovala spolu s dieťaťom a celou izraelskou komunitou. Nie na nezabudnuteľný výlet či dovolenku, kde si spoločne poobzerajú pamiatky a navštívia miestne obchody, ale ich cieľom bolo slávenie sviatkov v chráme, dnes by sme povedali v kostole.

Keď som pri podrobnom štúdiu zistila, že Pán Ježiš prešiel spolu s rodičmi vo svojich dvanástich rokoch 2x cestu dlhú 146 km, tak som takmer zhíkla. V prepočte mohli teda putovať (ísť pešo) smerom do

Jeruzalema možno až 7 dní, rovnako potom naspäť. To by sme už takúto cestu naozaj mohli nazvať „nevhodnú pre dieťa“.

Sviatky boli pre Izraelitov každoročným zvykom, teda Mária a Jozef na ne putovali každý rok. Peši a za akéhokoľvek počasia. A trvali niekoľko dní, ako sa píše. To znamená zabezpečiť na niekoľko dní stravu, nocľah, vodu. Priznám sa, pocítila som pri týchto slovách ešte väčšiu vďačnosť za Ježišovo Zmŕtvychvstanie a za to, že k nemu môžeme putovať každú nedeľu a že ho máme tak blízko, v chráme vzdialenom od domu len zopár minút.

No cesta nebola jediným stupňom premeny Ježiša z dieťaťa na dospelieho chlapca. To najdôležitejšie sa odohralo v jeruzalemskom chráme. Tam „sa stratil“ po spoločnej oslave sviatkov. Rodičia prešli deň cesty, keď ho hľadali, čo by z môjho pohľadu mohlo byť cca 20 km. Skúste si predstaviť, že na ceste dlhej 20 km neviete nič o svojom dieťati. A potom ďalšie 2 dni. Iste sa mnohí rodičia zapotia pri takej predstave. A po dlhých, úzkostou matky i otca naplnených troch dňoch, nájdu rodičia svojho syna jednoducho sedieť v chráme. Čím sa zaoberal? Počúval a kládol otázky... medzi učiteľmi. Aká netypická predstava pre dnešných rodičov, kňazov i učiteľov. Stratil dieťa v chráme a nájst ho počúvať a pýtať sa...

Elena Blašková

Iný pohľad

V máji 2018 sme v našej farnosti prežívali Noc kostolov. Okrem iných vecí sme si mohli pozrieť zreštaurovanú neskorogotickú monštranciu z čias Majstra Pavla. Upútala nielen svojím rozmermi, ale najmä svojou kompozíciou, o ktorej som písal pred 10 mesiacmi. Iný spôsob prezentácie Eucharistie, než aký sa používa dnes.

Spomenul som si naň v januári na kňazských celodiecéznych rekolekciách v Badíne. Schóla, spevácky zbor bohoslovcov, spieval pieseň *Duša Kristova*. Síce v novšom aranžmáne z Taizé, ale inšpirovanom gregoriánskym chorálom starým sedem storočí. Doslova som si tú latinčinu vychutnal.

Pred tromi rokmi sme pochovali akademického maliara Alojza Petráša. Namaľoval desiatky obrazov s náboženskou tematikou. Aj keď je to moderné výtvarné umenie, osobne sa mi u neho páčil iný pohľad, než na aké sme zvyknutí. Odrážal jeho silný myšlienkový svet, ktorý vedel zaujímavovo pretaviť do výtvarnej formy. *Vesmírny Kristus, Madona ruža* či *Ukrižovaný posielajúci svoju tvár* sú toho krásnou ukážkou.

Na poslednom obraze, ktorý som od neho dostal mesiac pred smrťou, zobrazuje *Krista vyskakujúceho z kalicha*. Námet spracoval v rôznych akvareloch, ale mne osobne dal čiernobiely skicu. Nielen pre mňa, chcel, aby sa objavila aj v našom farskom časopise. „Týmto akoby športovým gestom chcem vyjadriť radosť Krista, ktorý sa teší, keď sa dáva veriacemu človekovi. Zobrazenie Krista ako športovca v sebe nesie radosť, silu a zdravie,“ povedal mi v ten večer. Dal mi aj svoj rukopis, popisujúci obraz. Spolu s ním som skicu prezentoval na Zelený štvrtok 2017 pri adorácii vo farskom kostole.

Pri príležitosti nedožitých 85 rokov bola v piatok 29. marca 2019 vernisáž výstavy jeho obrazov: *Moje mesto, moji blížni*. Myslím si, že je to príležitosť vrátiť sa k jeho tvorbe nielen v rámci kultúrnej obce nášho mesta, regiónu a Slovenska,

ale aj v rámci našej farnosti, špeciálne farského časopisu.

Pre mňa osobne je to aj prejav vdáčnosti Všemohúcemu, že som zo šiestich rokov pôsobenia v Prievidzi mohol svoje prvé tri spojiť s jeho tromi poslednými. Bol pre mňa povzbudením najmä v tom, aby som sa nebál mať iný pohľad na svet, na veci, na ľudí i na náboženské otázky.

Text: Vladimír Slovák, farár

Obraz: Kristus vyskakujúci z kalicha od Alojza Petráša (foto Mária Melicherčíková)

Všedné, ale predsa nepoznané

Ako stále pripomínam, svätá omša sa skladá z dvoch častí: bohoslužba slova a bohoslužba obety. V tomto článku sa prenosieme pomaly z jednej časti do druhej a povieme si niečo o Kréde, prosbách a prinášaní obetných darov.

Krédo

Po evanjeliu a homílii si všetci obnovujeme vyznanie viery. My všetci vyslovujeme „Krédo“ pri omši. Symbol viery, vyslovovaný celým zhromaždením, ukazuje spoločnú odpoveď na to, čo sme spolu počúvali v Božom slove (porov. KKC, 185-197). Symbol viery prepája Eucharistiou s krstom, ktorý sme prijali „v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ a pripomína nám, že sviatostiam porozumieme vo svetle viery Cirkvi. Vyznanie viery má počiatky v 2. - 3. storočí, keď sa krstencom kládli tri otázky, na ktoré odpovedali „verím“. Postupne sa to vyvinulo do dnešnej podoby.

Prosby - modlitby veriacich

Odpoveď na Božie slovo, ktoré sme prijali s vierou a aj sme to vyslovili, je potom vyjadrené v spoločných prosbách, zvaných Všeobecná modlitba, pretože zahŕňa potreby Cirkvi a sveta. Nazýva sa aj Modlitba veriacich.

Pod vedením kňaza, ktorý ju uvádza a uzatvára, „ľud, prináša Bohu prosby za spásu všetkých“ (RM, 69). Prečo to robíme? Pamätáme totiž na to, čo nám povedal Ježiš: „Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to.“ (Jn 15, 7). Niekoľko by mohol povedať: „My však v toto neveríme, lebo máme malú vieru.“ Keby sme však mali vieru ako horčičné zrnko, dostali by sme všetko, ako hovorí Ježiš: „Proste, čo chcete, a dostanete.“

A v tomto momente všeobecnej modlitby po Kréde je chvíľa vyprosovať si od Pána vo svätej omši tie najdôležitejšie veci, veci, ktoré potrebujeme, to, čo chceme. „Dostanete“ - tým či oným spôsobom, no „dostanete“. „Všetko je možné tomu, kto verí,“

povedal Pán. Čo odpovedal ten človek, na ktorého sa Pán obrátil so slovami, že všetko je možné tomu, kto verí? Povedal: „Verím, Pane. Pomôž mojej malej viere.“

Bohoslužba obety

Prinášanie obetných darov

Liturgia Eucharistie sa začína obetovaním, ktoré naznačuje našu vernosť. Prinášame chlieb a víno. V ranej Cirkvi veriaci vlastnoručne piekli chlieb a prešovali víno na slávenie; potom ich predkladali pri obetovaní.

Zmysel je v tom, že obetujeme seba a všetko, čo máme. Niežeby sme boli nejakí výnimoční, vieme však, že Pán môže vziať to, čo je dočasné, a urobiť to večným; vziať, čo je ľudské, a urobiť to božským. Všetko, čo máme, kladieme na oltár, aby sa to posvätilo v Kristovi. Iste, naša obeta je maličkosťou, avšak Kristus potrebuje toto málo. Pán nás žiada o málo, no On dáva nám mnoho.

Vyžaduje málo. Žiada od nás v každodennom živote dobrú vôľu, žiada otvorené srdce, žiada vôľu stávať sa lepšími, aby sme prijali jeho, ktorý nám obetuje seba samého v Eucharistii. Žiada od nás tieto symbolické obetné dary, ktoré sa potom stanú jeho Telom a jeho Krvou. Kňaz toto spojenie priamo vyjadruje, keď nalieva vodu a víno do kalicha a v tichosti sa modlí: *„Tajomstvo tejto vody a vína nech nás spojí s božstvom Ježiša Krista, ktorý láskavo prijal našu ľudskú prirodzenosť.“* V tomto úkone je bohatá symbolika: jednota Kristovej božskej a ľudskej prirodzenosti, krv a voda, ktorá vytryskla z jeho boku na kríži, a jednota našich vlastných darov so Spasiteľovým dokonalým darom seba samého.

V „plodoch zeme a práce ľudských rúk“ sa teda obetuje úsilie veriacich urobiť zo seba samých, v poslušnosti Božiemu slovu, „obetu milú Bohu Otcu Všemohúcemu“, „pre dobro celej jeho svätej Cirkvi“. Tak „život veriacich, ich utrpenie, ich modlitba a ich práca sa spájajú s Kristovým životom, s jeho vzdávaním chvály, utrpením, modlitbou, prácou a s jeho dokonalou obetou, a tak nadobúdajú novú hodnotu“ (KKC, 1368).

Modlitba nad obetnými darmi

Toto všetko vyjadruje aj modlitba nad obetnými darmi. V nej kňaz prosí Boha, aby prijal dary, ktoré mu Cirkev obetuje, vyprosujúc ovocie tejto vznešenej výmeny medzi našou chudobou a jeho bohatstvom. V chlebe a víne mu prinášame obetu nášho života.

Pomedzi to sú aj takéto sprievodné modlitby kňaza:

„Dobrorečíme ti, Bože, Pane svetov, že sme z tvojej štedrosti prijali tento chlieb. Obetujeme ho tebe ako plod zeme a práce ľudských rúk, aby sa nám stal chlebom života. Zvelebený Boh navždy!“

„Dobrorečíme ti, Bože, Pane svetov, že sme z tvojej štedrosti prijali toto víno. Obetujeme ho tebe ako plod viniča a práce ľudských rúk, aby sa nám stalo duchovným nápojom. Zvelebený Boh navždy!“

Toto je židovská modlitba, ktorú si želal sám pápež Pavol VI., a ku ktorej dodal slová „práce ľudských rúk“. Je to modlitba (pováčšine otca), ktorá sa prednášala pred Paschou (na Veľkú noc) a môžeme ju označiť aj ako modlitbou obety.

Po pridání vody do kalicha položí kňaz kalich na pravú stranu oltára, vedľa obetnej misky, čím sa chce poukázať na pravý bok Krista, z ktorého pri ukrižovaní vyšla krv a voda.

Potom sa kňaz skloní - symbol pokory - a v tichosti sa modlí: „*Prijmi nás, Bože,*

v duchu pokorných a v srdci skrúsených a naša dnešná obeta nech nájde zalúbenie v твоjich očiach.“ Ide o skrátenú formu modlitby z Knihy proroka Daniela 3,3, keď traja mládenci, ktorí boli vhodení do ohňa, nemajú už čo obetovať, tak obetujú seba.

Keď sa kňaz domodlí túto modlitbu, prichádza umytie rúk, kde sa znova modlí Ž 51,4 „*Pane, zmy zo mňa moju vinu a očisť ma od hriechu.*“ Má to symbolický význam, ide o prirodzený pocit, že sa máme dotýkať vzácných vecí čistými rukami.

K svätým veciam máme pristupovať sväto. Celé prijímanie obetných darov sprevádzajú modlitby, ktoré nás majú pripraviť na to najdôležitejšie, čo má prísť. Tieto krátke modlitby zostávajú nemenné a majú vyjadrovať náš vzťah a otvorenosť k Bohu. Slová týchto modlitieb majú otvárať ducha a srdce pre Boha.

Dominik Kučera, kaplán

Použitá literatúra:

Bako, P.: Krížová cesta, O svätej omši; Grün, A.: Malá škola modlitby; Hahn, S.: Baránkova večera; Ratzinger, J.: Úvod do kresťanstva; Štrbák, M.: Liturgia Eucharistie; Rímsky misál (RM); Katechizmus Katolíckej cirkvi (KKC); Katechézy pápeža Františka.

Miesto pre kríž

4. 3. 2019

V polovici februára som bol na dovolenke. Trávil som ju v Detve na svojej chalupe. Bolo krásne počasie, a tak mi dobre padlo niekoľko dní pracovať vonku, v najnovšej časti svojho pozemku, ktorú som kúpil vlani na jeseň od suseda. Teraz som ju začal čistiť. Niekoľko stromov, niekoľko rokov nekosená tráva, trnie a desiatky, ba stovky malých stromov, sliviek. Jeden deň som ich len vypíloval a vystrihoval. Bolo to náročné, ale priestor je už spoločne pripravený. Nie na siatie či sadenie. Pre krásny štvormetrový detviansky drevený kríž, ktorý zostrojil a vyzdobil bratranec Milan. Ešte je u neho na Detvianskej Hute, ale do prázdnin by som ho chcel vztýčiť u seba. V tej novej časti, aby sa krásne vynímal na konci rovinky, ku ktorej stúpa prístupová cesta od severu. Je odtiaľ úžasný výhľad na Poľanu. Miesto ako stvorené pre posedenie, zahĺbenie, modlitbu.

Áno, priestor vytvára atmosféru. Ale nielen vonkajší. Myslím, že o tom, o čom bola práca na pozemku, je aj modlitba, dialóg, stretnutie s Bohom. Aby mohla byť kvalitná, aby sme z nej mali zážitok i osov, treba zo svojho vnútra odstrániť to, čo by jej mohlo vadit'. Vyčistiť priestor svojho srdca a pripraviť ho pre toho, s kým sa chcem rozprávať. Môže to byť náročné, ale oplatí sa to.

Hviezdy

11. 3. 2019

„Je naozaj krásna! Teraz v marci je vraj najkrajšia,“ povedal na adresu nočnej hviezdnej oblohy môj sused. A tu, na lazoch, kde je minimálny svetelný smog, vidí toho človeka naozaj veľa. Čo to však vlastne vidíme? Hviezdy, planéty, hmloviny, telesá vzdialené bilióny kilometrov. Vlastne vidíme ich svetlo staré niekoľko rokov, nakoľko vzdialenosť medzi nami a nimi sa meria na svetelné roky. To, čo sa nám zdá ako niekoľkocentimetrová medzihviezdna blízkosť, sú v skutočnosti obrovské vzdialenosti nielen doprava či doľava, ale najmä do hĺbky. Telesá, ktoré vidíme vedľa seba, vedľa seba vôbec nemusia byť. Obrovský časopriestor štvorrozmerného vesmíru totiž vidíme voľným okom len v dvoch dimenziách, 2 D. Teda zjednodušene, presnejšie skreslene. Ale nie je to tak niekedy aj s ľudskými hviezdami či celebritami? To, čo na nich vidíme a často obdivujeme, je väčšinou zjednodušený a skreslený pohľad. Chýba v ňom hĺbka i časové zmeny, vývoj.

Kým pri pohľade na hviezdy to nevadí, pri pohľade na človeka áno. Možno aj preto by sme mali spoznávaní ľudí, ktorí ovplyvňujú náš život, venovať viac pozornosti než pozorovaniu hviezdnej oblohy.

Haluz

18. 3. 2019

Trikrát som si o tú haluz udrhel hlavu. Ešteže som mal čiapku, inak by som si ju bol asi aj rozťal. Robil som poriadok v sade a nosil drevo na hrbu pod čerešňou. Keďže bolo blato, dával som si pozor pod nohy, no najmä som sa sústredil, kam chcem dôjsť. Až tak, že nakoniec som si haluz jednoducho nevšimol. Pri tretom náraze ma už tak nahnevala, že som ju chcel odpiliť. „Ona za to predsa nemôže,“ povedal som si však napokon, „veď je drevo, nevie uhnúť. To je tvoj problém, ty sa môžeš a máš prispôbiť.“

Kolkokrát v živote sa človek udrie! Nemyslím telom, ale dušou. Kolkokrát narazíme na prekážku vo forme systému, zákonov, pravidiel vo firme alebo človeka, jeho tvrdohlavosti či prirodzenosti, alebo aj hlúposti. A kolkokrát si vtedy povieme: „To je hrozné, ako to funguje, ako mi to prekáža, vadí, ako mi ten človek ublížil! Treba sa ho zbaviť, odstrániť, potrestať...“ A pritom chyba je väčšinou v nás, vo mne. Ja sa môžem a mal by som sa prispôbiť. Mne sa dá uhnúť či trochu skloniť.

Ale to by nemohol byť hlavným cieľom, za ktorým idem, môj sen, moja predstava. To by som sa musel lepšie pozerieť. Nielen dole, ale i hore, na veci i ľudí, ktorí ma môžu prevyšovať. Na druhej strane by však takýto postoj k životu mohol znamenať menej bolesti a zbytočných problémov. Aj to mi pripomenula čerešňová haluz.

Mladé dievča

25. 3. 2019

Keď som ju videl v televízii, tak som tomu nemohol uveriť. Ved' je to ešte len dieťa! Myslím 16-ročnú švédsku študentku Gretu Thunberg. Od vlaňajšieho augusta prestala v piatky chodiť do školy, sedí pred švédskym parlamentom a chce zachrániť našu planétu pred ďalším ekologickým drancovaním. Vlastne pred zánikom.

Postupne sa k nej pridali iní mladí ľudia a pod heslom „Piatky za budúcnosť“ v súčasnosti demonštrujú v desiatkach krajín na celom svete. Aj na Slovensku. Nórski poslanci ju dokonca nominovali na Nobelovu cenu za mier. Je to žena roka, aj keď ešte nie je žena.

Dnes mi pripomenula inú ženu, vlastne iné mladé dievča, ktoré v podobnom veku pred dvetisíc rokmi v Nazarete oslovil archanjel Gabriel s požiadavkou: „Pričiň sa o záchranu svojho národa, ba celého sveta. Staň sa matkou Mesiáša...“ A ona odpovedala, že je Božou služobnicou a prijala jeho plán. Nebola to demonštrácia, bol to tichý akt. Ale silné rozhodnutie pomôcť svetu. Obetovať seba za jeho záchranu. Rozhodnutie, ktoré ju priviedlo až pod kríž svojho syna.

Je to až neuveriteľné, ako sa dievča z protestantskej krajiny, kde neuznávajú Pannu Máriu, môže na ňu tak podobáť. Pripomína mi to anjelov výrok, že Bohu nič nie je nemožné.

Vladimír Slovák **rtv:** Rádio Slovensko **rtv:** slovensko.rtv.slovensko.sk

Zamyslenie na dnešný deň **rtv:** vysiela každý pondelok 5:10 hod.

Prvý apríl

1. 4. 2019

V sobotu sme v našom farskom kostole robili veľké jarné upratovanie. Akúsi generálku jeho čistoty. Najskôr sme z neho odstránili všetku špinu a potom všetko prebytočné. A poviem vám, že toho bolo neúrekom.

Začali sme s kobercami. V zime síce poslúžili, ale v lete budú zbytočné, tak skončili v kontajneri.

Nasledovali ich lavičky pre miništrantov. Chlapcov je málo, lavičky sú väčšinou prázdne, teda zbytočné.

Ukázalo sa však, že zbytočné sú aj sochy svätých. „Iba čo na nich musíme utierať prach,“ povedali ženy.

Za nimi sme vyhodili obrazy. Je na nich síce menej prachu, ale už im aj tak nikto nerozumie. Okrem toho, svätých nájdeme aj na internete. Všetkých a zobrazených oveľa lepšie!

Na chóre sme zistili, že najviac nám zavadzia organ. Pričom píšťaly nemusíme ani vyhadzovať na smetisko. Dáme ich do zberu a ešte na tom zarobíme. Bol ich plný kontajner, myslím druhý, ktorý sme si medzičasom objednali.

Starými oltármi, ktoré boli v kostole tri, sme naplnili ďalšie dva kontajnery...

Bola vám to fuška! Nemyslím to upratovanie, ale vymyslieť pre vás niečo na prvého apríla... Malo to byť zábavné, ale neviem, či je. Zdá sa mi totiž, že aj keď v kostole to tak v skutočnosti nebolo, v našom živote to takto niekedy funguje.

Nedeľa je stále nevšedným dňom

Slávenie nedele má vo Svätom písme a židovsko-kresťanskej tradícii v prvom rade náboženský zmysel, spojený s pripomienkou dňa vykúpenia ľudstva obetou Ježiša Krista či s pamiatkou vyslobodenia Izraela z egyptského otroctva, ale aj širší ľudský (antropologický) zmysel, spojený s procesom stvorenia sveta a jeho základnej štruktúry a organizácie. Aj preto sa nedeľný sviatok nemôže považovať len za kresťanskú náboženskú záležitosť, ale týka sa najhlbších podmienok ľudského života ako takého.

Slávenie nedele

Katechizmus Katolíckej cirkvi (2168-2195) vysvetľuje mnohostranný vplyv slávania nedele nielen na náboženský život človeka, ale tiež na jeho život rodinný, lokálny, pracovný, národný, a tiež osobný aj biologický. Slávenie nedele je významným prvkom morálky človeka a spoločnosti, ktorý sa podieľa na usporadúvaní základného poriadku medziludských vzťahov a rytmu ľudského života. Náboženská rovina mu dáva na jednej strane zdôvodnenie (ktoré je v súlade so zisteniami vied o človeku, skúmajúcimi tiež iné zdôvodnenia), a na druhej strane kvalitu. Táto kvalita, ktorá vyplýva z hĺbky náboženského života a reality vzťahu s Bohom, sa v medziludských vzťahoch premieta do slávania nedele ako oddychu, bytia spolu (nie vedľa seba, ale jeden pre druhého) a posväcovania (zlepšovania) spolužitia. V kresťanskom ponímaní je preto slávenie nedele „všedným“ (pravidelným a všeobecným) zdrojom premieňania života človeka a skupín v zmysle viery v Ježiša Krista.

Pravidelné a časté prežívanie nedele sa môže pre ľudí časom stať rutinnou, všednou záležitosťou. Prispievajú k tomu aj moderné premeny života, a to hlavne postupné vytlačanie náboženských hodnôt mimo súboru hodnôt spoločenských, premeny sveta práce, a tiež celkové zmeny spôsobu života a chápania oddychu nielen ako času na nevyhnutnú regeneráciu organizmu, ale aj ako aktívnej zložky životného štýlu. V takýchto podmienkach vzniká otázka, nakoľko môže byť nedeľa ukotvená v spoločenskom (teda nielen osobnom) slávení.

Prvým argumentom proti slávaniu nedele býva to, že dnes si ľudia môžu do veľkej miery organizovať život sami a podľa vlastnej mienky (povedali by, že podľa potrieb) si zadeliť čas na oddych a stretnutia s inými. Příkladov na podporu tohto argumentu by bolo veľa a možno aj vám v tejto chvíli niektoré napadli. Slávenie nedele ako spoločenského sviatku (keď vynecháme tie podstatné, náboženské dôvody a sústredíme sa len na spoločenské) má neodškriepiteľné pozitíva. V prvom rade pomáha ľudskej slabosti nezabúdať a nevynechávať pravidelný čas (jeden deň v týždni) na oddych a hlbšie prežívanie spoločenstva s inými ľuďmi. Naopak, nepravidelný režim často vedie aj k situácii, keď človek popri trávení voľného času začína „zabúdať“ na prácu. Voľná nedeľa zároveň zabezpečuje, že je to deň, keď majú voľný čas všetci (či takmer všetci, keďže sa zaužívalo sústavné nasadenie v zdravotníckych, poriadkových a záchranných povolaniach, so vzrastajúcim zaangažovaním povolani súvisiacich s dopravou a dnes aj s mnohými ďalšími pracovnými oblasťami), a teda zväčšuje šance na vzájomné stretnutia. Prehodnotenie nedeľnej práce v rôznych povolaniach by napovedalo mnohé o tom, ktoré faktory dnes získavajú vládu nad ľudským životom a spôsobujú neporiadok. Veľa naznačujú už diskusie o často nesprávnom (nadmernom) využívaní zdravotníckej pohotovostnej služby.

Či už sa nedeľa spoločensky prežíva vo väčšej či menšej skupine, alebo dokonca osamelo, má slávnostnú hodnotu. Zvýrazňuje výnimočnosť ľudského života a spo-

čerstva vo vzťahu ku každodennosti a jej námahám, poskytuje priestor na premýšľanie o nevšedných veciach a ich prežívanie, bráni tomu, aby každodennosť pohltila všetok čas. A teda umožňuje zaujať voči každodennosti určitý odstup.

Postoje k nedeľnému predaju na Slovensku

Tím vedcov z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského, Sociologického ústavu SAV a z Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave v januári 2018 zisťoval názory dospelých obyvateľov SR na zákaz maloobchodného predaja počas sviatkov, ktorý vstúpil do platnosti 1. júna 2017. Pri tejto príležitosti sa pýtali aj na to, či by respondenti súhlasili s rozšírením obmedzenia maloobchodného predaja aj na všetky nedele v roku (viď graf).

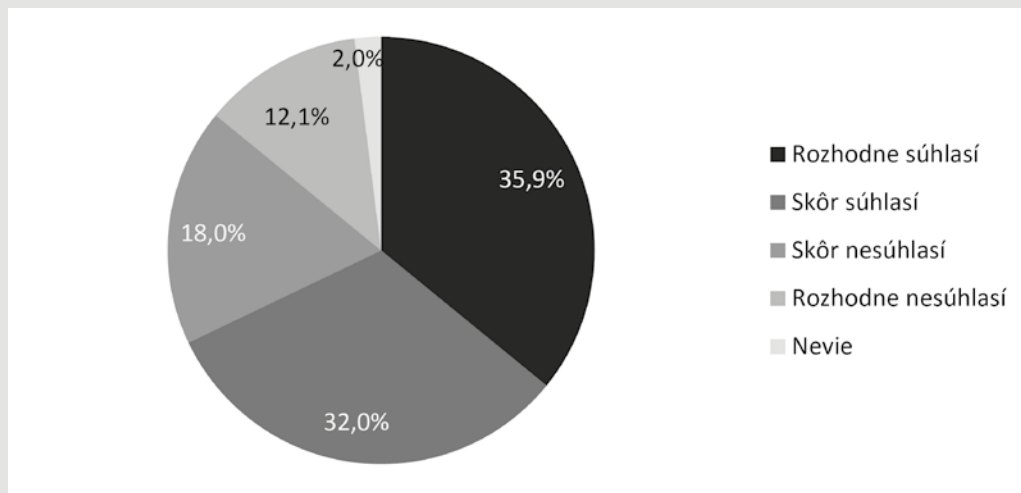
Väčšina respondentov (67,9 %) vyjadrila súhlas (rozhodne alebo skôr súhlasili) s rozšírením obmedzenia predaja aj na všetky nedele v roku. Ako uvádzajú Búzík a Zeman (cit. d.), vo vzťahu k zákazu predaja v nedeľu je podstatne vyšší

podiel nesúhlasiacich (30,1 % skôr alebo rozhodne nesúhlasí) než v prípade zákazu predaja počas štátnych sviatkov.

Súhlas (rozhodne alebo skôr) s rozšírením obmedzenia predaja aj na všetky nedele v roku vyjadrili hlavne „starší respondenti vo veku 65 a viac rokov (81,6 %), bývajúci v mestách s 20-50 tisíc obyvateľmi (75,3 %) a bývajúci v Trenčianskom (77,0 %) a Žilinskom kraji (76,0 %) a respondenti s čistým osobným mesačným príjmom 301-500 € (74,2 %). Naproti tomu s rozšírením obmedzenia maloobchodného predaja aj na všetky nedele v roku nesúhlasia (rozhodne + skôr) predovšetkým najmladší respondenti vo veku 18-24 rokov (43,3 %) a mladí vo veku 25-34 rokov (37,6 %), bývajúci v mestách s viac ako 100 tisíc obyvateľmi (43,7 %), bývajúci v Bratislavskom (38,7 %) a Banskobystrickom kraji (43,0 %) a respondenti s čistým osobným mesačným príjmom do 300 € (41,1 %) a 901 € a viac (38,5 %).“ (cit. d.)

Mária Suríková

Graf: Súhlasili by ste s rozšírením obmedzenia maloobchodného predaja aj na všetky nedele v roku?

Zdroj: Búzík, B. - Zeman, M.: Meniace sa spotrebiteľské správanie obyvateľov Slovenska. In: Štvrtstoročie sociológie na samostatnom Slovensku. Bratislava : STIMUL, 2018, s. 296-314. Projekt APVV-16-0232: Konzumná spoločnosť a konzumné regióny. Stratifikácia postkomunistickej spoločnosti.

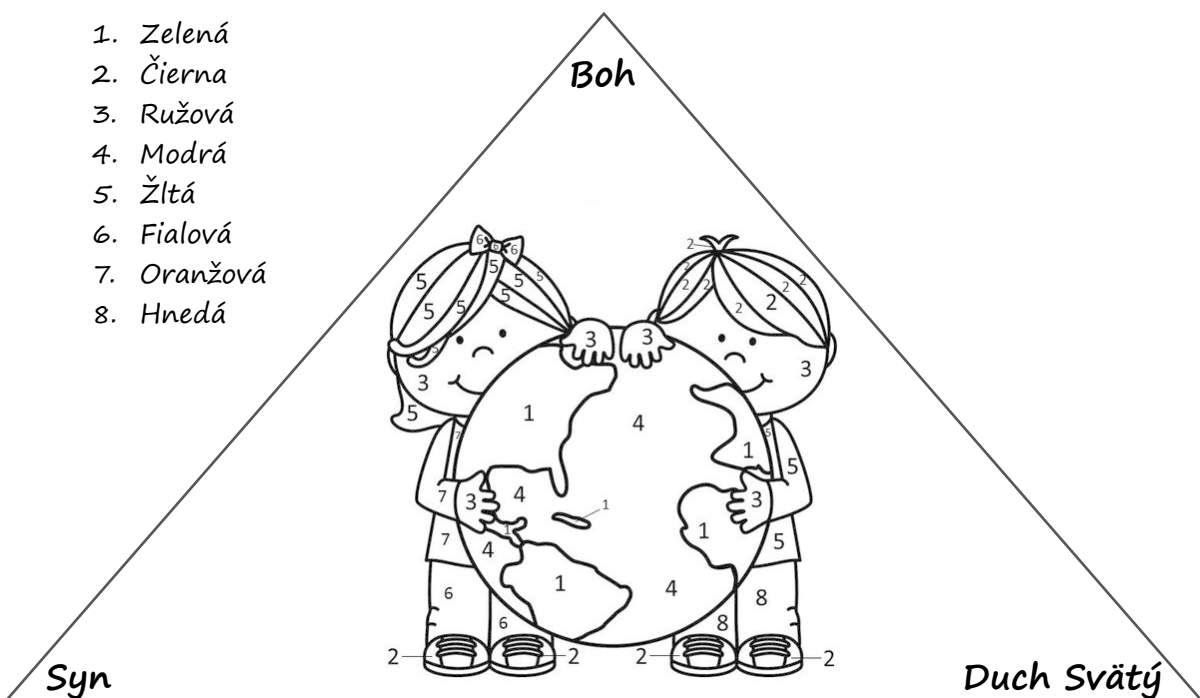
Milé deti!

Máte rady sviatky? Určite, však? Pretože keď je sviatok, nejde sa do školy, chystá sa super obed, pozeráme rozprávky, ideme na svätú omšu, potom na výlet... A podobne ☺.

Takým najčastejším a pravidelným sviatkom je NEDEĽA.

V nedeľu (v siedmy deň), ako už isto viete, Pán Boh odpočíval po tom, ako stvoril svet. Aj my by sme ho teda mali nasledovať a v tento deň odpočívať a oslavovať ho za to, že stvoril svet a nás v ňom!

1. Zelená
2. Čierna
3. Ružová
4. Modrá
5. Žltá
6. Fialová
7. Oranžová
8. Hnedá

Kamaráti, a čo máte vy na nedeľu najradšej? Ak máte chuť, odpovedzte na túto moju zvedavú otázku ☺.

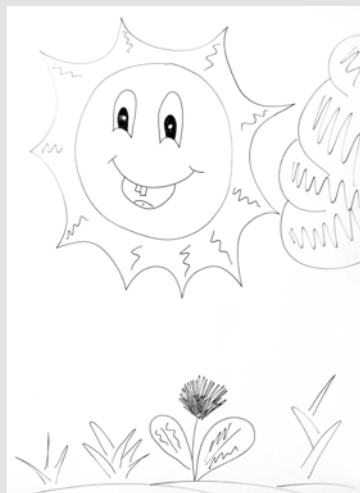
V nedeľu mám najradšej: _____

Odpoveď aj s vyfarbeným obrázkom si nezapadnite priniesť **v nedeľu 14. apríla** na detskú svätú omšu (v ktoromkoľvek prievidzskom kostole), aby ste opäť mohli získať odmenu ☺. A povzbudte k tomu aj svojich kamarátov!

Rubriku
pre deti
pripravila
Eva
Trepáčová

Milí kamaráti, na tomto obrázku vidíme, že slniečko svieti na všetky kvietky, či už dobré, alebo zlé. Aj keď obláčik zakryje slnko a priame lúče už neprechádzajú, slniečko stále svieti. Tak by to malo byť aj s našou láskou k druhým. Mala by tam stále byť, či už ju vidno, alebo nie, či sú to rastlinky, ktoré sa nám páčia, alebo nie. Snažme sa rozdávať lúče našej lásky všetkým, ktorých stretneme.

Timon a Pumba boli nerozlučná dvojka, boli skvelí kamaráti a mali veľa dobrých aj vtipných vlastností. Ale Timon mal aj jednu nie veľmi dobrú vlastnosť. Nikdy si nepriznal chybu a vždy všetko zvaloval na chudáka Pumbu. My sa od Timona poučme, a keď urobíme chybu, vždy si ju aj priznajme. Potom budeme mať veľa dobrých kamarátov, ktorí nás budú mať radi za našu úprimnosť.

Maľovanky z kázni

Kaplán Dominik
a
diakon Juraj

Tak ako na tomto obrázku vidíme dvoch priateľov, ktorí spolu držia v dobrom aj v zlom, aj my máme medzi sebou takto nažívať. Keď máme priateľa, tak sme s ním v každej situácii. Samozrejme, to platí aj o vzťahu s Bohom. Aj s Pánom Bohom máme mať vzťah stále – aj v dobrom, aj v zlom.

Strom Džordž nám ukazuje každého jedného z nás. Aj my sme také stromy, ktoré rodičia zasadili a o ktoré sa starajú. Krstom sa napojíme na vodu, ktorá nás bude živiť, a Eucharistia je Kristov chlieb, ktorý nás počas nášho života posilňuje. Keď vyrastieme, pôjdeme na birmovku a tam nás Duch Svätý naučí odolávať zlu. A to všetko preto, aby sme mohli rásť a aby každý jeden z nás mohol prinášať dobrú úrodu – úrodu lásky, ktorú rozdáваме všade tam, kde sme.

Božie slovo ako zážitok

Recenzia Biblie Katolíckej cirkvi pre mladých

Bohoslužba slova je dôležitou súčasťou svätej omše. Čítať Božie slovo sa však veriacim odporúča i doma. Ak patríte k ľuďom, ktorí s čítaním Biblie skončili kedysi pri jej detskej verzii a „normálne“ Sväté písmo sa im vždy javilo ako vec príliš zložitá, práve vám je určená jedna z knižných noviniek Spolku svätého Vojtecha. *Biblia Katolíckej cirkvi pre mladých* vyšla v roku 2018 a tvorí akýsi pomyselný „medzistupeň“ medzi nimi.

Na našom knižnom trhu sa ako prvý zjavil Youcat - katechizmus pre mladých. Postupne pribúdali príprava na spoveď, príprava na prijatie sviatosti birmovania, modlitby pre mladých... Momentálne je spolu s Bibliou pre mladých novinkou i sociálna náuka Cirkvi.

Nielen čítaj, ale i ži!

Všetky tieto publikácie sú pripravené v štýle, aký je mladým blízky. Prehľadná grafika, množstvo výstižných (a často i vtipných) ilustrácií, po okrajoch vysvetlivky či citáty osobností k téme. A hlavne zrozumiteľný a moderný jazyk, spočívajúci nie v nejakom novom preklade Písma, ale v jeho sviežom a pútavom vysvetľovaní. Biblia pre mladých je obohatená i o stručný a jasný návod na to, ako ju čítať. „*Čítaj Bibliu... a modli sa ... a nechaj sa prekvapiť ... a teš sa ... a rob to pravidelne ...*“ - a tak ďalej. Návod dominuje veľký slogan: „*Ži to, čo si pochopil z evanjelia. I keby to bolo veľmi málo. Ale ži to!*“ (Roger Schutz)

blížila prehľadné mapy, dejepisné zasčiasová priamka „dejín spásy“ zobrazená na vnútornej časti obalu. Každý kúsok strany je v knihe funkčne využitý a človek pri tom vôbec nemá pocit, že by tam toho bolo priveľa.

Ak sa vám to nikdy predtým nepodarilo, predpokladám, že táto Biblia vám pomôže uchopiť Písmo ako celok a v prípade záujmu vás pripraví i na náročnejšie čítanie celého zjaveného textu.

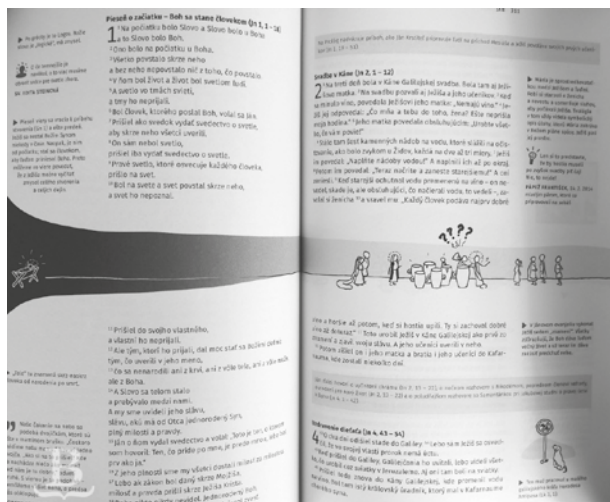
Pápež František v Predhovore hovorí: „*Biblia tu nie je na to, aby bola zastrčená v knižnici, ale na to, aby sme ju mali v rukách, často ju čítali, každý deň, sami aj spoločne.*“ Spolok svätého Vojtecha dal vydaním tejto knihy šancu nielen mladým, ale i nám všetkým, naplniť tieto pápežove slová. Nenechajme si ujsť túto príležitosť, pretože čítanie Biblie Katolíckej cirkvi pre mladých je jednoznačne zážitok!

Text: Petra Humajová

Foto:eshop.biblia.sk

Čítanie v kontexte

Úvodné pasáže k jednotlivým knihám Písma upozorňujú na to, čo je v daných textoch podstatné. Dávajú knihy do kontextu doby, v ktorej vznikli, a zároveň naznačujú ich presah až do súčasnosti. Texty Svätého písma tu nie sú uvádzané celé; je urobený výber toho najpodstatnejšieho, ktorý vám nedovolí čítanie vzdať trebárs pri pokynoch Mojžišovi, ako postaviť archu zmluvy (ako sa to kedysi viackrát stalo mne ☺). Geografické záležitosti zjednoduša a pri-

Vybrala som si radosť namiesto smútku

Svedectvo

Volám sa Mária a na tento svet som prišla ako predčasne narodené dieťa. Niektorí by mohli povedať, že to nie je veľmi šťastný začiatok. No ja viem, že hoci som si príchod na tento svet vybrať nemohla, bola to práve radosť, ktorá si vtedy vybrala mňa. A preto som sa jej vo svojom živote rozhodla dať priestor.

Ako predčasne narodená som musela vyhlásiť nemocnicu za svoj druhý

domov a podstúpiť nespočetné množstvo operácií a liečení už v detskom veku. Lekársky rozsudok bol jasný - detská mozgová obrna.

Všetko ako po masle

Absolvovala som základnú školu. Druhý stupeň bol náročnejší, keďže som si kvôli svojmu zdravotnému stavu vytrpela množstvo šikany. Preto som sa rozhodla, že strednú školu si vyberiem sama. Navštevovala som teda špeciálnu školu v Bratislave.

Medzi seberovnými som sa cítila veľmi príjemne. Získala som výučný list, potom maturitu a využila som aj možnosť pomaturitného štúdia. Všetko prebiehalo ako po masle, darilo sa mi. Po druhýkrát som sa pripravovala, že zasadnem k maturitnému stolu, a medzitým som chodila na pohovory kvôli práci. Vyzeralo to tak idyllicky...

Opäť bojisko

Vtom sa však všetko opäť skomplikovalo. Bol večer a ja som sa vracala z podnájomu späť na internát. Akurát som prestupovala medzi električkou a autobusom na dosť komplikovanej križovatke. A hoci neviem, ako sa to stalo, lebo si z toho nič nepamätám, zachytila ma električka. Opäť som sa ocitla na bojisku.

Po prebratí sa z umelého spánku som zistila, že nehoda môj zdravotný stav ešte viac ovplyvnila. Hoci sluch počas havárie neutrpel, práve rečové centrum, ktoré nebolo v ničom poznačené detskou mozgovou obrnou, utrážilo veľkú ranu. Zo začiatku som nemohla rozprávať vôbec, no cvičením sa to postupne začalo zlepšovať.

Svoj život si cením

Nevzdávam sa, lebo viem, že Kristus bojuje za mňa. Cvičím, pracujem na sebe a On moje srdce naplňa radosťou. Rozhodla som sa tú lásku a radosť rozdávať ďalej, a tak pravidelne zahŕňam priateľov pozdravmi a pohľadnicami, ktoré s pomocou mojej sesternice vlastnoručne vyrábam aj napriek svojmu hendikepu. Všetko, čo ma v živote postretlo, ma ešte väčšmi spojilo s Kristom. Viem, že iba vďaka Nemu si svoj život cením a naplno užívam v kruhu mojej rodiny. Vybrala som si totižto radosť namiesto smútku.

I keď možno okolnosti môjho života tomu nenasvedčovali, teraz viem, že do tohto sveta zapadá práve so svetlom svojho srdca, ktoré sa sem snažím prinášať každý deň. Nejde o to „byť ako ostatní“, ale „byť ako ja“. A s tým, čo mi bolo dané, urobiť to najlepšie, čo viem, s radosťou v srdci.

Tak sa, prosím, usmej, pretože ja sa určite teraz niekde smejem.

Mária

Nezradil ani v najt'ažšej chvíli

Koncom februára sme si (ne)pripomenuli 38. výročie násilnej smrti 49-ročného, tajne vysväteného katolíckeho kňaza Přemysla Coufala, významnej osobnosti v kruhoch skrytej cirkvi v období komunizmu.

Přemysl Coufal sa narodil 9. januára 1932. Detstvo prežil v rodných Hrubčiciach na Morave. Po maturite na gymnáziu v Prostějove študoval na lesníckej fakulte v Brne, externe na filozofickej fakulte (anglický jazyk - francúzsky jazyk) a tajne teológiu. V roku 1955 sa presťahoval do Bratislavy, kde pracoval ako projektant a popri zamestnaní vyštudoval stavebnú fakultu.

Tajná vysviacka

V roku 1960 bola odhalená skupina tajne študujúcich bohoslovcov, v ktorej bol aj Coufal. Následne bol donútený k spolupráci s ekonomickou správou ŠtB. Správy, ktoré posielal, sa týkali výlučne ekonomickej oblasti, čím nikomu neublížil. Keďže ovládal angličtinu, nemčinu, francúzštinu, ruštinu, španielčinu, maďarčinu, starogréčtinu, hebrejčinu a latinčinu, bol často vysielaný na zahraničné konferencie a stáže. Pri tej príležitosti nadväzoval kontakty s katolíckym exilom. V roku 1967 ho tajný biskup Peter Dubovský v Prahe, v Břevnovskom kláštore, vysvätil za kňaza. V roku 1971 zmenil zamestnanie a spoluprácu s ekonomickým oddelením ŠtB ukončil.

Odhalenie

Koncom 70-tych rokov bol o. Coufal prostredníkom komunikácie medzi tajnou cirkvou a Vatikánom, ktorý informoval o skutočnej situácii v cirkvi v Československu a o porušovaní náboženských i ľudských práv. Bol však odhalený a následne vyšetrovaný Štátnou bezpečnosťou. Nasledovali nočné výsluchy, nátlak i vydieranie. ŠtB sa ho snažila prinútiť k spolupráci, tentokrát proti skrytej cirkvi, čo odmietol.

Coufal dostal ultimátum. Do stanoveného dátumu mal vypracovať správu pre ŠtB ohľadom všetkých svojich kontaktov v skrytej cirkvi. Správu nenapísal a na stretnutie s vyšetrovateľmi ŠtB neprišiel. V posledných dňoch prerušil kontakty s priateľmi a spolupracovníkmi, aby ich neohrozil, keďže vedel, že je sledovaný. Z rovnakého dôvodu sa ani nemohol nikomu so svojimi problémami zdôveriť.

Samovražda?

Keď bol 20. februára 1981 naposledy u svojich rodičov, podľa ich vlastných slov pôsobil Přemysl mimoriadne vydesene a nerozlúčil sa s nimi obvyklým spôsobom, ale slovom „zbohom“. Ich zlá predtucha sa naplnila, keď bolo jeho telo 26. februára objavené v jeho bratislavskom byte (zomrel dva dni predtým, 24. februára). Napriek tomu, že sa na ňom nachádzali mnohé stopy po brutálnom fyzickom násilí a byt vyzeral ako samovražda. Po páde komunizmu bol Coufalov prípad niekoľkokrát otvorený, ale bez výsledku, nakoľko jeho vyšetrovatelia z ŠtB a niektorí ich príbuzní naďalej zastávali vysoké posty v politických kruhoch, vplyvných finančných skupinách či na Generálnej prokuratúre.

Zamrazený prípad

Začiatkom 90-tych rokov sa prípadom zavraždeného kňaza zaoberal novinár Marcel Samuhel. Po viacerých vyhrážkach napísal článok, kde uvádza, že „keby sa s ním niečo stalo, tak odkazuje, že sa nechystá spáchať samovraždu“. Na jar 1993 za dosiaľ nevyjasnených okolností zmizol a dodnes

je nezvestný. Generálna prokuratúra SR prípad opätovne uzavrela ako samovraždu a pri poslednej snahe Ústavu pamäti národa o vyšetrenie prípadu v r. 2009 odovzdala spisy s prípadom P. Coufala do Slovenského národného archívu so žiadosťou tento prípad zamraziť na 50 rokov, nakoľko „sa v ňom jedná o citlivé informácie“.

Nezradil

Na P. Coufala spomínajú príbuzní a známimi ako na jemného, citlivého človeka s láskavým srdcom a ochotou každému pomôcť. Spolupracovníci ho vnímali ako človeka s mimoriadnymi intelektuálnymi schopnosťami, no pritom veľmi priateľského a skromného. Otec Coufal vykonával obetavú a nebezpečnú prácu v prospech cirkvi v Československu a organizoval tajné vysviacky kňazov (okrem iných aj piaristu pátra Alojza Orlického, ktorý pôsobil v Prievidzi). Je smutné, že po toľkých rokoch sa nielenže nepodarilo prípad P. Coufala riadne vyšetriť a páchatelov tohto otrasného

činu usvedčiť, ale ani len obeť rehabilitovať a zmeniť verdikt zo samovraha na zavraždeného. Výrazným mementom však zostáva svedectvo P. Coufala, ktorý v najťažších chvíľach nezradil svojich priateľov a neprezradil ani jediný kontakt, nad čím vyjadril obdiv a uznanie aj bývalý biskup P. Dubovský. Veríme, že po trápení našiel pokoj a radosť u Nebeského Otca vo večnosti.

V období komunizmu prišli v Československu o život mnohí kňazi - vo väzniciach aj mimo nich. Najčastejšími príčinami smrti boli lúpežné prepadnutia fary (napr. Štefan Polák, r. 1987), nešťastné náhody a pochopiteľne „samovraždy“. Bolo by dobré si svedectvo týchto mučeníkov pre vieru pripomínať častejšie.

Juraj Orlík

(Autor je učiteľom dejepisu na Piaristickej spojenej škole F. Hanáka v Prievidzi.)

Obrázok: www.magnificat.sk

Z veľkej rodiny - a napriek tomu sám

Ludia bez domova... Častokrát považovaní za odpad spoločnosti alebo hanbu mesta. Sú odsudzovaní a neprijatí. A ani možno nepoznáme ich príbeh, ktorý ich priviedol až na samé dno. Niektorí si siahnu na život, iní sa len tak potulujú a prežívajú. Ďalší sa snažia socializovať. Mnohým sa to podarí jedine tak, že im niekto pomôže. Smutné je, keď pomocnú ruku odmietnu, pretože si zvykli na potulný spôsob života. Ako to môže vyzeráť, ak predsa len pomoc prijímú?

Pán Vladimír navštevuje charitu pár rokov. Má štyroch bratov a dve sestry. Vyrastal v Novákoch, kde aj študoval. Pracoval na verejnoprospešných prácach a v NCHZ Nováky. Po smrti rodičov ostal v prenajatom byte s bratom sám. Nakoľko nezvládali uhrádzať výdavky za byt, boli nútení sa z neho vysťahovať. Istý čas žil Vladimír na ulici, pretože nemal kam ísť. Keďže okrem jedného brata sa so súrodencami, ktorých naposledy videl na pohrebe rodičov, nestretáva, sviatky trávi v Charite - dome sv. Vincenta v Prievidzi. Pred rokom prekonal ťažkú chorobu. Po prepustení

zo zdravotníckeho zariadenia mu lekári dávali len malú šancu na prežitie. Ale vďaka Bohu sa našiel dobrodinec, ktorý sa postaral o výdavky za lieky, stravu a ošatenie. Vladimír sa totiž lieči na cukrovku. Už nemôže pracovať. Momentálne býva v Dome sociálnych služieb. Každý deň chodí do charity na obed a ako sám hovorí, tá mu dáva všetko, čo k životu potrebuje. Teraz je jeho túžbou hlavne byť zdravý. To je osud jedného z mnohých, ktorých veľakrát odsúdime bez toho, aby sme vedeli viac o ich živote.

Dagmar Pavlove

Farská kronika

od 26. februára do 24. marca 2019

**Do farského spoločenstva sme
sviatosťou krstu prijali:**

Elias Noah Kmet'ko
Mathias Petráš
Jakub Kotrík

**S kresťanskou nádejou na stretnutie vo
večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:**

Mária Švecová, 90 r.
Elena Grabecová, 42 r.
Viliam Sklenár, 59 r.
Július Šturcel, 79 r.
Anton Mečiar, 82 r.
Karol Kodrík, 52 r.
Františka Bieliková, 98 r.
Tibor Weiss, 73 r.
Miroslav Srna, 52 r.
Gizela Ďurmeková, 92 r.
Ignác Balczyrák, 89 r.
Irena Sélešová, 94 r.

Som Kristova

Sedím na brehu ľudskej rieky
Nenáhlim sa, nemám kam...
V myšlienkach hľadám východisko
z labyrintu sveta
Ulice večného Jeruzalema sú plné
kriku obchodníkov, zvedavcov
Tak ako dnes...

VERÍM - môj Veľký týždeň v tichu
ma vyvedie z chaosu do Bieleho rúcha
soboty
Rúcha, ktoré si vzkriesená oblečiem
SOM KRISTOVA

Veronika Hoffmannová

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Dátum vydania: február 2019
Poradové číslo: 2
Ročník vydávania: 27.
Cena výtlačku: 0,40 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Vladimír Slovák, Dominik
Kučera, Juraj Kiss, Elena Blašková,
Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária
Melicherčíková, Mária Pytlová, Mária
Suríková, Eva Trepáčová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01
web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1,2,3, 32 - Mária Melicherčíková
str. 31 - Alojz Vlčko
str. 32 - obraz Zmŕtvychvstalý od
Alojza Petráša

Tlač: PATRIA l., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Křížová cesta rodín - 23. marec 2019, Solka

